

Projekt

z dnia 22 marca 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ TOMASZOWA MAZOWIECKIEGO**

z dnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wsparcia Seniorów na lata 2022 - 2026 „Tomaszów dla Seniorów”

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, Dz. U. z 2021 poz. 1981, 2270, Dz. U. z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1967, 2127, 1812, Dz. U. z 2023 r. poz. 185, 2140) Rada Miejska Tomaszowa Mazowieckiego uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wsparcia Seniorów na lata 2022 - 2026 "Tomaszów dla Seniorów", który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Tomaszowa Mazowieckiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Program wsparcia seniorów na lata 2022 - 2026

TOMASZÓW DLA SENIORÓW

Wspólnie działamy na rzecz Europy **zielonej**,
konkurencyjnej i **sprzyjającej integracji społecznej**.

Projekt pn. "TOMASZÓW MAZOWIECKI - ARENA POZYTYWNEJ ENERGII: wzmocnienie spójności społecznej i gospodarczej oraz podniesienie jakości środowiska naturalnego w Tomaszowie Mazowieckim" wsparty przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię, finansowany w ramach Programu "Rozwój Lokalny" ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021

1. Wstęp

Program wsparcia seniorów „Tomaszów dla seniorów”, zwany dalej Programem został opracowany na lata 2022–2026. Jest kontynuacją działań podejmowanych w poprzednich latach na terenie Gminy Miasto Tomaszów Mazowiecki. W roku 2022 w ramach projektu pn.: „TOMASZÓW MAZOWIECKI – ARENA POZYTYWNEJ ENERGII: wzmocnienie spójności społecznej i gospodarczej oraz podniesienie jakości środowiska naturalnego w Tomaszowie Mazowieckim” finansowanego w ramach Programu „Rozwój Lokalny” ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 zostały przeprowadzone badania społeczne pozwalające na całościową diagnozę potrzeb i problemów osób w wieku 50+ zamieszkujących Tomaszów Mazowiecki, a co za tym idzie opracowanie niniejszego programu. W ramach badania przeprowadzono: analizę Desk Research (z wykorzystaniem danych zastanych: publicznie dostępnych źródeł informacji, dokumentów, raportów i analiz), telefoniczne wywiady pogłębione (TDI – Telephone in-Depth Interview) przeprowadzone z kluczowymi interesariuszami, w tym z 5 przedstawicielami organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia seniorów (łącznie przeprowadzono 8 wywiadów), badanie CAWI z mieszkańcami Tomaszowa Mazowieckiego – ankieta została udostępniona na stronach internetowych Urzędu Miasta Tomaszowa Mazowieckiego oraz rozesłana do przedstawicieli organizacji pozarządowych zajmujących się wspieraniem seniorów w Tomaszowie Mazowieckim, zrealizowano także warsztaty w formule stacjonarnej adresowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych oraz przedstawicieli Urzędu Miasta oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Raport z analizy i przeprowadzonego badania znajdują się w Wydziale Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta Tomaszów Mazowiecki. Niniejszy program ma na celu tworzenie warunków umożliwiających wsparcie mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego w wieku 50+. Program został skierowany do najstarszych mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego – seniorów. Całość programu podzielono na obszary. Do każdego obszaru określono cele główne oraz cele szczegółowe.

Obszar 1: Zdrowie i profilaktyka zdrowotna

Cel główny: Zapewnienie warunków niezbędnych do utrzymania i poprawy stanu zdrowia seniorów.

Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Poprawa dostępności usług medycznych i rehabilitacyjnych dla seniorów.

Cel szczegółowy 2: Prowadzenie programów profilaktyki zdrowotnej dla seniorów.

Cel szczegółowy 3: Prowadzenie działań dla seniorów w zakresie utrzymania sprawności ruchowej i intelektualnej osób starszych.

Obszar 2: Udział w życiu społecznym i aktywność seniorów

Cel główny: Zwiększenie poziomu aktywności seniorów i ich udziału w życiu społecznym.

Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Rozwój aktywności kulturalnej seniorów.

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie aktywności osób starszych w życiu społecznym miasta Tomaszów Mazowiecki.

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie promocji wydarzeń skierowanych do seniorów.

Obszar 3: Integracja wewnątrzpokoleniowa i międzypokoleniowa

Cel główny: Wzmocnienie integracji międzypokoleniowej i zapewnienie warunków do integracji wewnątrzpokoleniowej seniorów.

Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie integracji międzypokoleniowej.

Cel szczegółowy 2: Kontynuacja działań w zakresie integracji międzypokoleniowej.

Cel szczegółowy 3: Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych.

Obszar 4: Infrastruktura oraz usługi socjalne i opiekuńcze

Cel główny: Likwidacja barier architektonicznych oraz zapewnienie usług socjalnych i opiekuńczych seniorom.

Cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zamontowanie podjazdów w obiektach użyteczności publicznej (m.in. Urząd Miasta).

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie dostępu do biblioteki miejskiej bez barier architektonicznych.

Cel szczegółowy 3: Rozwój systemu opieki społecznej dla osób starszych, w tym zwiększenie roli organizacji pozarządowych oraz wolontariatu w tym zakresie.

Wdrażanie Programu wymaga współpracy samorządu z instytucjami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, służby zdrowia i innych podmiotów mających wpływ na realizację zadań na rzecz osób starszych.

2. Diagnoza

Poniżej przedstawiono syntetyczny opis diagnozy oraz wnioski. Szczegółowa analiza oraz wyniki z przeprowadzonego badania wśród mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych oraz przedstawicieli instytucji znajdują się w załączeniu do niniejszego dokumentu.

Polityka Społeczna Gminy Miasta Tomaszowa Mazowieckiego wobec osób starszych

W mieście Tomaszów Mazowiecki prowadzona jest polityka społeczna wobec osób starszych. Rokrocznie przyjmowany był Miejski Program Działań na rzecz Seniorów. Jest to odpowiedź samorządu na proces starzenia się społeczeństwa. W Miejskich Programach zawarty był system działań skierowany do osób starszych, który miał na celu zaspokajanie potrzeb i niwelowanie problemów osób starszych. W mieście podejmowane są działania m.in. takie jest organizacja akcji „Paczka świąteczna dla seniora”, organizacja pikniku organizacji pozarządowych, a także prowadzona jest strona internetowa dedykowana osobom starszym, gdzie znajdują się przydatne informacje na temat działania stowarzyszeń, podejmowanych inicjatyw z kalendarzem wydarzeń oraz dokumentów senioralnych.

Demografia

W świetle przeprowadzonej analizy zauważyć należy, że zarówno w Polsce, jak i w powiecie, gminie i mieście Tomaszów Mazowiecki postępuje depopulacja, a społeczeństwo się starzeje. Niespełna ¼ społeczeństwa miasta i gminy Tomaszów Mazowiecki to seniorzy, czyli osoby powyżej 65 roku życia. Pandemia COVID-19 spowodowała zmiany w liczebności ludności, również tej powyżej 65 roku życia.

W 2021 roku w Tomaszowie Mazowieckim było 70 011 mieszkańców, z czego prawie 22% to osoby powyżej 65 roku życia (15 393). Najliczniejszą grupą wiekową są osoby w przedziale wiekowym pomiędzy 65 a 69 rokiem życia, jednak ich liczba uległa zmniejszeniu po pandemii. Po pandemii COVID-19 również zmalała populacja osób w przedziale 80-84 lat – o 306 osób. Grupa wiekowa, w której zaobserwowano wzrost liczby osób to osoby w wieku 70-74 i 75-79 lat. Ilość osób w wieku powyżej 85 lat utrzymuje się od 2019 roku na niemalże tym samym poziomie.

W celu zapobiegania depopulacji należy wzmocnić opiekę lekarską dla osób starszych. Ponadto województwo łódzkie jako jedyne posiada największy współczynnik feminizacji.

W związku z wysoką przewagą kobiet nad mężczyznami należałoby zastanowić się nad wzmocnieniem oferty kierowanej właśnie do kobiet bądź małżeństw seniorów. Zasadnym wydaje się aktywizować osoby z grup 65-69 oraz 70-74, gdyż są to osoby tuż po przejściu na emeryturę, które potrzebują kontaktu z innymi osobami. Osoby w wieku 75-84 oraz 85+ bardziej niż rozrywek i aktywizacji wymagają opieki, pomocy w codziennych czynnościach oraz osoby, która ich wysłucha i poświęci im swój czas.

Infrastruktura

Zagadnienia związane z infrastrukturą rozumiane są zarówno jako zapewnienie dostępu do infrastruktury kulturalnej, jak również infrastruktura techniczna utrudniająca osobom starszym funkcjonowanie (bariery architektoniczne). Seniorzy to grupa, która ma większe możliwości czasowe by korzystać z infrastruktury kulturalnej oraz turystycznej. Aby zwiększać ciekawość i chęć wyjścia z domu należałoby wzbogacać infrastrukturę kulturalną o ofertę skierowaną do seniorów. Malejąca ilość kin i muzeów świadczy o malejącej liczbie odbiorców. Wskazane wydaje się wzbogacić repertuar o tematy atrakcyjne dla seniorów bądź umożliwić im dotarcie do tych miejsc. Niezbędna ku temu jest zwiększanie infrastruktury rowerowej, najbliższej seniorom. Prowadzone badania wśród mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego wykazały, że seniorzy z Tomaszowa Mazowieckiego borykają się z barierami architektonicznymi (np. brak wystarczającej liczby podjazdów w budynkach użyteczności publicznej oraz brak wind w budownictwie mieszkaniowym).

Usługi Społeczne

Usługi społeczne, takie jak opieka w hospicjach, zakładach opiekuńczo-leczniczych czy pielęgnacyjno-opiekuńczych jest dla seniorów i ich rodzin niezwykle ważna. W Polsce od 2017 roku rośnie ilość łóżek na 100 tysięcy mieszkańców z 90,0 w 2017 roku na 100,1 w 2021 roku. Województwo łódzkie jest jednym z trzech województw, tuż obok mazowieckiego i opolskiego, gdzie od roku 2019 następuje spadek liczby łóżek na 100 tysięcy ludności. Ponadto województwo łódzkie jest jednym z 6 województw, gdzie liczba miejsc jest najniższa. Powyższe świadczyć może o niewielkiej ilości miejsc, z której w dużej mierze korzystają seniorzy.

Seniorzy i osoby starsze potrzebują wzmożonej opieki oraz pomocy w codziennych czynnościach. Zasadne wydaje się powiększenie ilości miejsc w zakładach opiekuńczych, pielęgnacyjnych i leczniczych, aby zwiększyć komfort i otoczyć opieką osoby w największej potrzebie.

Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki w partnerstwie z Powiatem Tomaszowskim, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim, Fundacją NU-MED, Krajowym Stowarzyszeniem Seniorów „Pasja”, Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w okresie 01.05.2018 r.–31.05.2021 r. realizowała projekt pn. „**Tomaszowskie Centrum Usług Społecznych**”. Na powyższy cel pozyskano dofinansowanie w wysokości 4 171 956,89 zł, a ogólna wartość projektu wynosiła 4 635 550,99 zł. Projekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej IX Włączenie społeczne, Działania IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, Poddziałania IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne. Celem projektu był rozwój usług medyczno-opiekuńczych oraz poprawa dostępu i wzrost jakości świadczonych usług na terenie powiatu tomaszowskiego. Celem działań była poprawa dostępności i jakości usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów faktycznych i rodzin. W ramach projektu został wyremontowany i wyposażony Dom Dziennego Pobytu przy ul. Św. Antoniego 55.

W 2021 roku rozpoczęło funkcjonowanie kolejne miejsce dedykowane seniorom. Nowy Dom Dziennego Pobytu powstał w budynku przy ul. Piłsudskiego 34. To już druga placówka tego typu w mieście. Powstała dzięki uzyskanemu dofinansowaniu. Dom jest elementem programu, którego całkowita wartość to ponad 8 mln zł, a dofinansowanie stanowi aż 90%. Projekt powstał i jest realizowany dzięki współpracy samorządów: miasta, powiatu tomaszowskiego i gminy Tomaszów Mazowiecki oraz Powiatowego Stowarzyszenia Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Aby zapewnić odpowiednie zaplecze lokalowe przeprowadzono liczne prace remontowe w budynku. Pod nadzorem konserwatora zabytków dokonano wymiany okien, cyklinowania i lakierowania drewnianej podłogi, wymiany schodów zewnętrznych i montażu balustrady, wymiany parapetów zewnętrznych i daszku nad kotłownią, montażu oświetlenia oraz dostosowania sanitariatów do potrzeb seniorów korzystających z domu. Zagospodarowano również teren zielony na potrzeby rekreacyjne dokonując nie tylko nowych nasadzeń kwiatów i krzewów, ale również montażu altany, ławeczek, huśtawek nadających niepowtarzalny i kameralny klimat temu miejscu.

Na Dom Dziennego Pobytu składa się kilka pomieszczeń, których sercem jest sala wypoczynkowa wyposażona w komfortowe kanapy i fotele, stoły, krzesła oraz sprzęt RTV. Domowego charakteru nadaje bogato wyposażona biblioteczka, stylowe oświetlenie, liczne obrazy oraz pianino. Do dyspozycji seniorów jest również jadalnia wyposażona w stoły i krzesła odpowiadające klimatowi tego miejsca, przy których poza spożywaniem zapewnianych uczestnikom posiłków będą oni spędzać wolny czas oddając się swoim pasjom i zajęciom warsztatowym organizowanym przez terapeutki/opiekunki. Wygospodarowano również pomieszczenia niezbędne do realizacji usług na rzecz podopiecznych świadczonych przez wykwalifikowany personel, w skład którego wchodzi: fizjoterapeuta, masażysta, pielęgniarka. Aktywizacja seniorów jest wspierana dzięki specjalistycznemu sprzętowi jak i odpowiednio wyposażonej udostępnionej sali gimnastycznej. Budynek został dostosowany tak, aby móc zapewnić kompleksową opiekę oraz aktywizację, zarówno w sferze fizycznej jak i społecznej dla 30 osób.

Celem przy tworzeniu tej placówki było zapewnienie seniorom uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i towarzyskim przywracając im radość życia i wiarę w własne możliwości. Zapewniane tu wsparcie skierowane jest również do rodzin

kierowanych tutaj seniorów, którzy mogą być spokojni o ich bezpieczeństwo, ale również utrzymanie ich dobrej kondycji psychicznej, fizycznej i społecznej. Nad całością realizacji projektu czuwa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim. Dofinansowanie pochodzi z środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020 w ramach projektu „Tomaszowskie Centrum Usług Społecznych II”.

Projekt zakłada udzielenie wsparcia ponad 1 300 osobom. Dzięki niemu możliwa jest kontynuacja finansowania działalności pierwszego z DDP zlokalizowanego przy ul. Św. Antoniego 55 jak również realizacja usług opiekuńczych i asystenckich na rzecz osób niesamodzielnych zamieszkujących na terenie miasta.

W 2021 roku powstały również mieszkania wspomagane dla 8 osób, w których podopiecznym zapewniony jest posiłek, przybory i artykuły do osobistego użytku jak również usługi opiekuńcze i wsparcie specjalistów. Udział partnerów w działaniach w projekcie zapewnia kompleksowość oferowanego lokalnym seniorom wsparcia poprzez funkcjonowanie i doposażenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, czy też świadczenie porad psychologicznych i prawnych przez powiat tomaszowski, realizację różnorodnych warsztatów w klubach seniora zarówno na terenie miasta jak i gminy czy powiatu dzięki współpracy z Powiatowym Stowarzyszeniem Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Gminy Tomaszów Mazowiecki, która zapewnia również świadczenie usług opiekuńczych na rzecz mieszkańców gminy. Wspólna idea pomocy seniorom, ale i członkom ich rodziny, którzy również mogą korzystać z oferowanego wsparcia w projekcie, była początkiem, ale i niezbędnym czynnikiem w celu pozyskania środków zewnętrznych na ten cel.

Zgłaszając się do biura zlokalizowanego przy ul. Św. Antoniego 55 w Tomaszowie Mazowieckim seniorzy mogą bezpłatnie skorzystać z wypożyczalni sprzętu pierwszej potrzeby, ale również otrzymać pulsoksymetry do pomiaru pulsu i wysycenia krwi tlenem tak zwanej saturacji. Osobom zainteresowanym przekazywane są również „Karty życia” zawierające niezbędne informacje o stanie zdrowia danej osoby, przyjmowanych lekach czy kontakcie do lekarza rodzinnego – niezbędne w momencie udzielania pomocy osobom samotnym przez służby ratunkowe. Seniorom przekazywane są również „Przyciski SOS”, czyli tak zwane systemy przywoławcze, które umożliwiają szybkie wezwanie pomocy w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia jedynie przez naciśnięcie jednego przycisku.

Podsumowanie diagnozy:

Wraz ze wzrostem depopulacji oraz występującym zjawiskiem starzenia się społeczeństwa jednostki samorządu terytorialnego powinny zwrócić szczególną uwagę na grupę osób w wieku powyżej 65 roku życia. Oprócz podnoszenia oferty kulturalnej i infrastruktury należy rozważyć wzrost dostępności dziennych domów seniora oraz zakładów opiekuńczo-leczniczych. W związku z rosnącą potrzebą spędzania czasu z innymi osobami oprócz rosnących nakładów na podstawową opiekę świadczoną przez Ośrodek Pomocy Społecznej warto rozważyć stworzenie cyklu zajęć integracyjnych organizowanych przez dzieci z przedszkoli i szkół dedykowane dla seniorów, poza tym w ramach rehabilitacji i poprawy bezpieczeństwa należałoby wziąć pod uwagę możliwość przeprowadzenia zajęć z samoobrony dla seniorów oraz akcję edukacyjną dotyczącą najnowszych sposobów na wyłudzenie pieniędzy od osób starszych przez złodziei. Zaś dla osób starszych chcących korzystać z imprez kulturalnych oraz np. kawiarni, by zapobiegać odizolowaniu społecznemu, atrakcyjnym rozwiązaniem mogłyby się stać знижки obowiązujące w podmiotach kulturalnych, ale również obiektach gastronomicznych czy też zakładach usługowych, np. fryzjersko-kosmetycznych (uwzględniając potrzeby sfeminizowanego społeczeństwa seniorów).

3. Cele programu, obszary, działania

W ramach niniejszego Programu w wyniku przeprowadzonej diagnozy i badań społecznych określono cztery obszary określające sfery życia seniorów, w których należy podejmować działania w celu poprawy jakości życia osób starszych. Są to: zdrowie i profilaktyka zdrowotna, udział w życiu społecznym i aktywność seniorów, integracja wewnątrz i międzypokoleniowa, a także infrastruktura oraz usługi socjalne i opiekuńcze.

W poniższych tabelach zaprezentowano działania na lata 2022 – 2026.

Obszar 1: Zdrowie i profilaktyka zdrowotna					
Cel główny: Zapewnienie warunków niezbędnych do utrzymania i poprawy stanu zdrowia seniorów.					
Cele szczegółowe:					
1: Poprawa dostępności usług medycznych i rehabilitacyjnych dla seniorów					
2: Prowadzenie programów profilaktyki zdrowotnej dla seniorów					
3: Prowadzenie działań dla seniorów w zakresie utrzymania sprawności ruchowej i intelektualnej osób starszych					
Lp.	Działanie	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźnik ewaluacji	Termin realizacji	Oczekiwane efekty
1.	Udzielenie ulg dla seniorów w Ośrodku Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych	Urząd Miasta, ORDN	liczba zabiegów, liczba osób	2022-2026	zwiększenie dostępności seniorów do usług rehabilitacyjnych
2.	Cykliczne spotkania z zakresu profilaktyki zdrowia dla seniorów	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, inne instytucje, placówki opieki zdrowotnej	liczba spotkań	2022-2026	poszerzenie wiedzy seniorów z zakresu profilaktyki zdrowotnej
3.	Rozwój opieki geriatrycznej	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, inne	liczba placówek świadczących usługi lekarskiej opieki geriatrycznej	2022-2026	powstanie placówki opieki geriatrycznej

		instytucje, placówki opieki zdrowotnej			
4.	Prowadzenie programów profilaktycznych dla seniorów	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, inne instytucje, placówki opieki zdrowotnej	liczba programów profilaktycznych	2022-2026	zwiększenie dostępności do programów profilaktycznych prowadzonych wśród seniorów
5.	Cykliczne spotkania z zakresu utrzymania sprawności ruchowej i intelektualnej osób starszych	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, inne instytucje, placówki opieki zdrowotnej	liczba zorganizowanych spotkań	2022-2026	zwiększenie dostępności seniorów do zajęć/spotkań wpływających na poprawę sprawności ruchowej oraz intelektualnej osób starszych
6.	Organizacja doradztwa dla seniorów dotyczącego przemocy w rodzinie oraz doradztwa prawnego	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, inne instytucje	liczba zorganizowanych spotkań	2022-2026	poprawa jakości życia osób starszych
7.	Kontynuacja akcji „bransoletki SOS” dla osób mieszkających samotnie	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba wydanych bransoletek	2022-2026	poprawa poczucia bezpieczeństwa seniorów

Obszar 2: Udział w życiu społecznym i aktywność seniorów					
Cel główny: Zwiększenie poziomu aktywności seniorów i ich udziału w życiu społecznym					
Cele szczegółowe:					
1: Rozwój aktywności kulturalnej seniorów					
2: Zwiększenie aktywności osób starszych w życiu społecznym miasta Tomaszów Mazowiecki					
3: Zwiększenie promocji wydarzeń realizowanych dla seniorów					
Lp.	Działanie	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźnik ewaluacji	Termin realizacji	Oczekiwane efekty
1.	Realizacja projektów wsparcia seniorów (m.in. „Miejsce Przyjazne Seniorom”, „Kawa za złotówkę”, „Paczka dla seniora”)	Urząd Miasta, organizacje pozarządowe, lokalni przedsiębiorcy	liczba osób korzystających z oferty	2022-2026	aktywizacja osób starszych, integracja społeczna
2.	Wspieranie istniejących i nowo powstających form aktywizacji osób starszych (uniwersytet trzeciego wieku, kluby seniora, stowarzyszenia senioralne)	Urząd Miasta, organizacje pozarządowe	ilość przyznanych dotacji, ilość zorganizowanych spotkań	2022-2026	aktywizacja osób starszych, integracja społeczna
3.	Zwiększenie oferty usług rekreacyjnych, mających na celu rozwój zainteresowań seniorów	Urząd Miasta, organizacje pozarządowe	ilość przyznanych dotacji, ilość zorganizowanych spotkań	2022-2026	aktywizacja osób starszych, integracja społeczna

4.	Kontynuacja działań na rzecz funkcjonowania Miejskiej Rady Seniorów	Urząd Miasta	ilość spotkań Miejskiej Rady Seniorów, wybór Miejskiej Rady Seniorów na kolejną kadencje	2022-2026	aktywizacja osób starszych
5.	Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej	Urząd Miasta, ośrodki kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka miejska	ilość spotkań kulturalnych adresowanych do seniorów oraz ilość zorganizowanych wyjazdów do kina i teatru	2022-2026	aktywizacja osób starszych, rozwój kulturalny osób starszych
6.	Promowanie twórczości artystycznej seniorów	Urząd Miasta, ośrodki kultury	ilość zorganizowanych festiwali, spotkań, konkursów, itp.	2022-2026	aktywizacja osób starszych, rozwój kulturalny osób starszych
7.	Promowanie wydarzeń adresowanych do osób starszych z wyprzedzeniem	Urząd Miasta	ilość plakatów, ogłoszeń o wydarzeniach	2022-2026	dostępność informacji o prowadzonych przedsięwzięciach
8.	Aktualizacja strony internetowej adresowanej do seniorów	Urząd Miasta	uaktualniona i prowadzona na bieżąco strona internetowa	2022-2026	dostępność aktualnych informacji dla osób starszych

9.	Wsparcie działań rekreacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych na rzecz seniorów (w tym seniorów z niepełnosprawnościami)	Urząd Miasta, ośrodki kultury	liczba zadań zleconych, liczba projektów, wysokość przeznaczonych środków	2022-2026	współpraca pomiędzy podmiotami, aktywizacja seniorów
10.	Prowadzenie działań zmierzających do zwiększenia liczby ulg dla seniorów, w ramach Karty Tomaszowianina – Senior	Urząd Miasta, Tomaszowska Rada Seniorów, lokalni przedsiębiorcy	liczba zawartych porozumień	2022-2026	zapewnienie czasu wolnego seniorów oraz zmniejszenie ubóstwa seniorów
11.	Działalność Tomaszowskiego Centrum Usług Społecznych dla seniorów	Urząd Miasta, MOPS	liczba osób	2022-2026	zwiększenie usług dla seniorów

Obszar 3: Integracja wewnątrzpokoleniowa i międzypokoleniowa					
Cel główny: Wzmocnienie integracji międzypokoleniowej i zapewnienie warunków do integracji wewnątrzpokoleniowej seniorów					
Cele szczegółowe:					
1: Zwiększenie integracji międzypokoleniowej					
2: Kontynuacja działań w zakresie integracji międzypokoleniowej					
3: Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych					
Lp.	Działanie	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźnik ewaluacji	Termin realizacji	Oczekiwane efekty
1.	Podejmowanie działań międzypokoleniowych	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, placówki kultury, Młodzieżowa Rada Miejska, Tomaszowska Rada Seniorów	liczba działań	2022-2026	integracja międzypokoleniowa
2.	Organizacja międzypokoleniowych spotkań integracyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, okolicznościowych, wycieczek itd. (z uwzględnieniem możliwości uczestnictwa seniorów z niepełnosprawnościami)	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, placówki kultury, Młodzieżowa Rada Miejska, Tomaszowska Rada Seniorów	liczba spotkań	2022-2026	integracja międzypokoleniowa

3.	Kontynuacja działań w zakresie integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, placówki kultury, Młodzieżowa Rada Miejska, Tomaszowska Rada Seniorów	liczba spotkań, ilość zadań zleconych, wysokość przyznanych dotacji	2022-2026	integracja międzypokoleniowa
4.	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe, placówki kultury, Młodzieżowa Rada Miejska, Tomaszowska Rada Seniorów	liczba podjętych inicjatyw	2022-2026	integracja międzypokoleniowa
5.	Rozwój wolontariatu osób starszych i na rzecz osób starszych	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba wolontariuszy	2022-2026	aktywność społeczna seniorów, poprawa sytuacji życiowej osób starszych
6.	Organizacja spotkań integracyjnych dla osób starszych (również seniorów zrzeszonych w organizacjach pozarządowych)	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba spotkań	2022-2026	integracja wewnątrzpokoleniowa

Obszar 4: Infrastruktura oraz usługi socjalne i opiekuńcze					
Cel główny: Likwidacja barier architektonicznych oraz zapewnienie usług socjalnych i opiekuńczych seniorom					
Cele szczegółowe:					
1: Zamontowanie podjazdów w obiektach użyteczności publicznej (m.in. Urząd Miasta)					
2: Zapewnienie dostępu do biblioteki miejskiej bez barier architektonicznych					
3: Rozwój systemu opieki społecznej dla osób starszych, w tym zwiększenie roli organizacji pozarządowych oraz wolontariatu w tym zakresie					
Lp.	Działanie	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźnik ewaluacji	Termin realizacji	Oczekiwane efekty
1.	Powstanie miejsca spotkań seniorów	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	miejsce spotkań	2022-2026	aktywność osób starszych
2.	Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych	MOPS, organizacje pozarządowe	liczba usług opiekuńczych	2022-2026	zwiększenie dostępności usług opiekuńczych
3.	Udzielenie pomocy społecznej osobom starszym	Urząd Miasta, MOPS	liczba przyznanych zasiłków	2022-2026	zmniejszenie ubóstwa wśród osób starszych
4.	Organizacja działań na rzecz rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi	Urząd Miasta, MOPS	liczba rodzin	2022-2026	wsparcie rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi
5.	Udzielanie pomocy rzeczowej osobom starszym będącym w trudnej sytuacji materialnej	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba osób	2022-2026	wsparcie osób w trudnej sytuacji materialnej

6.	Inicjowanie działań samopomocowych – pomoc sąsiedzka	Urząd Miasta, MOPS, organizacje pozarządowe	liczba osób	2022-2026	wsparcie osób w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej
7.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej w zakresie potrzeb seniorów	Urząd Miasta, MOPS	liczba osób	2022-2026	wzrost jakości świadczonych usług pomocy społecznej
8.	Zlecanie organizacjom pozarządowym usług publicznych z zakresu pomocy społecznej w obszarze wsparcia seniorów	Urząd Miasta, organizacje pozarządowe	Ilość zleconych zadań publicznych	2022-2026	zaangażowanie organizacji pozarządowych w system pomocy społecznej
9.	Wsparcie osób starszych w swoim środowisku	MOPS, Urząd Miasta, organizacje pozarządowe	ilość osób korzystających z usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych	2022-2026	wsparcie osób w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej
10.	Dostosowanie instytucji i miejsc publicznych dla osób starszych ze szczególnymi potrzebami	Urząd Miasta	ilość powstałych dostosowań	2022-2026	poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób starszych

4. Środki finansowe

Na realizację celów ogólnych i szczegółowych zawartych w Programie przewidziano środki w zł. Potencjalnymi źródła finansowania Programu wsparcia seniorów „Tomaszów dla Seniorów”, mogą być:

- 1) środki z budżetu państwa,
- 2) środki finansowe samorządu lokalnego,
- 3) środki finansowe lub bonifikaty pozyskane od partnerów,
- 4) udział własny beneficjentów,
- 5) inne.

5. Realizacja i monitoring

Na dzień przyjęcia niniejszego dokumentu podmiotami realizującymi Program są:

- Urząd Miasta Tomaszów Mazowiecki,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych,
- Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych,
- Lokalni przedsiębiorcy
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Ośrodki kultury,
- Biblioteka miejska,
- Tomaszowska Rada Seniorów,
- Młodzieżowa Rada Miejska.

Monitoring niniejszego Programu będzie polegał na gromadzeniu sprawozdań od podmiotów uczestniczących w Programie, a także kontrolowanie założonych efektów. Okresowej ocenie (raz w roku) zostaną poddane podejmowane działania w odniesieniu do obszarów i celów Programu. Poza informacjami opisującym dany rok sprawozdanie powinno zawierać odniesienie do danych z lat poprzednich, by możliwa była ocena postępu realizacji całego Programu od początku jego realizacji. Trafność, efektywność i celowość przyjętych działań zostanie oceniona na podstawie analizy rocznych sprawozdań. Zapisy zawarte w niniejszym dokumencie będą realizowane w założonych kierunkach w miarę posiadanych w samorządzie i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Nadzór nad wykonaniem Programu prowadzony będzie przez Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z środowiskiem senioralnym, organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami organizacyjnymi bezpośrednio związanymi z problemami osób starszych. Sprawozdania roczne z realizacji Programu przedkładane

będą Radzie Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego do końca marca każdego roku następującego po okresie sprawozdawczym.

UZASADNIENIE

w sprawie przyjęcia Programu Wsparcia Seniorów na lata 2022 - 2026 „Tomaszów dla Seniorów”

Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki od wielu lat realizuje szereg działań na rzecz tomaszowskich seniorów. Program Wsparcia Seniorów na lata 2022 - 2026 „Tomaszów dla Seniorów” został opracowany jako odpowiedź na wyzwania wynikające z procesów demograficznych i społecznych, których efektem jest rosnący udział osób powyżej 50 roku życia w ogólnej liczbie ludności. Aby zapobiec pogarszaniu się stanu zdrowia z upływem lat, zminimalizować poczucie osamotnienia i marginalizacji, wzbudzić chęć do aktywności fizycznej, poprawić sytuację ekonomiczną seniorów należy podjąć działania opisane w Programie.

Program został opracowany w ramach projektu pn.: „TOMASZÓW MAZOWIECKI – ARENA POZYTYWNEJ ENERGII: wzmocnienie spójności społecznej i gospodarczej oraz podniesienie jakości środowiska naturalnego w Tomaszowie Mazowieckim” finansowanego w ramach Programu „Rozwój Lokalny” ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021. Na potrzeby przygotowania programu zostały przeprowadzone badania społeczne pozwalające na całościową diagnozę potrzeb i problemów osób w wieku 50 + zamieszkujących w Tomaszów Mazowiecki. Program jest skierowany do najstarszych mieszkańców Tomaszowa Mazowieckiego - seniorów.

Program Wsparcia Seniorów na lata 2022 – 2026 „Tomaszów dla Seniorów” był konsultowany z Tomaszowską Radą Seniorów, która w dniu 7 marca 2023 roku pozytywnie zaopiniowała projekt powyższego dokumentu.